

TILSYNSERKLÆRING 2010-2011 RUDOLF STEINER SKOLEN ODENSE

Efter valg på årsmødet 2010 er det eksterne, forældrevalgte tilsyn i skoleåret 2010-11 for Rudolf Steiner-Skolen i Odense gennemført af psykolog Jesper Thybo. Tilsynet har fundet sted i henhold til lovgrundlaget og opfylder det fastlagte tidsmæssige omfang og fordeling på klasser og forskellige fag.

Det er således mit første år som tilsynsførende, og jeg har i år valgt at følge samme fremgangsmåde som min forgænger. Tilsynet har været ført over to hele skoledage og en enkelt formiddag efter en i forvejen tilrettelagt plan. Det har givet mulighed for på forhånd at gennemgå Folkeskolens og Rudolf Steiner Skolens fagplaner, hvad angår fagligt indhold og undervisningens del- og slutmål. I løbet af de 2½ dag på skolen har der forud for timerne været en kort samtale med lærerne, hvor klassens aktuelle ståsted i undervisningen er drøftet ligesom det har været muligt at stille spørgsmål af faglig, pædagogisk og generel karakter. I nogle af timerne er jeg kommet ind i klassen midt i undervisningsforløbet.

Lærerkollegiet generelt og lærerne i de enkelte klasser har taget godt imod mig og besøget i klasserne har været præget af åbenhed, god udveksling angående klassen samt det specifikke fag.

Konklusion

Det generelle indtryk er:

- at elevernes standpunkt i dansk, matematik, engelsk og historie samt
- at skolens samlede undervisningstilbud

fuldt ud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Det er endvidere den entydige vurdering:

- at skolen på udmærket vis forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.
- at undervisningsmaterialet er af god kvalitet.

Handlingsplan

Tilsynet er gennemført i overensstemmelse med nedenstående handlingsplan.

Generelt

1-2 møder årligt med referencegruppen – pt. Poul Erik Black, Marie-Louise Platz Becker og Jesper Bruun-Schmidt.

Deltagelse i møde for tilsynsførende i Sammenslutningen af Frie Rudolf Steiner-Skoler i Danmark

Gennemsyn af Lov om friskoler

Gennemsyn af meddelelsesblad

Gennemsyn af skolens vedtægter

Gennemsyn af undervisningsplaner for fagene

Gennemsyn af skolens hjemmeside
Opmærksomhed på mediernes dækning af friskole-området.

Specifikt

Besøg på udstillinger, hvor elevarbejde fremvises – eks. fremlæggelse af årsopgaver
Overværelse af koncerter, skuespil og årstidsfester når det er muligt.

Tilsynsberetning

Tilsynet er i praksis udført som følger

SKOLEBESØG

I tilsynsperioden har jeg besøgt skolen onsdag d.2. februar, mandag d. 7.februar og onsdag d. 2 marts 2011

Onsdag d. 2. februar

8.05-9.00 3.kl. Hovedfag
9.00-9.55 5.kl. Hovedfag/matematik
10.15-11.00 8.kl. Dansk
11.00-11.45 4.kl. Tysk
12.05-12.45 2.kl. Håndarbejde
12.45-13.25 8.kl. Sløjd
13.40-14.20 8.kl. Engelsk

3.kl. hovedfag

Onsdag morgen kl. 8.05 kaldes tredje klasse indtil hovedfag af deres klasse-lærer. De elever der er i gården reagerer på lærerens imødekommende røst ved at samle sig og følges med læreren til klassen, hvor der tages opstilling og siges godmorgen til læreren. Der snakkes lidt med hinanden indbyrdes og læreren og der er en god stemning.

Klassen er lige startet på det gamle testamente. Morgenverset bliver efterfulgt af ”I østen stiger solen op” hvor alle elever synger godt med og kan salmen udenad. Femte vers drøftes efterfølgende ”.... Et glimt fra paradises kyst, hvor livets abild gror” Hvad er livets abild ? Og hænderne ryger i luften – på trods af stor entusiasme, er man i stand til at vente til det bliver ens tur til at svare og klassen finder ud af, at det altså betyder ”livets træ”.

Fløjten findes frem og stadig med stor lyst spilles salmen nu – En af eleverne mener ”det er svært at dække de der huller” hvortil læreren svarer ”at øvelse gør mester”. En af eleverne vil gerne vise læreren at han har lavet lektier. Læreren kigger kort og der laves en aftale om, at de kigger på det senere. Der øves herefter skalaer på fløjten og alle elever fløjter godt igennem, så det trækker noget i den tilsynsførendes ører. Den musikalske del afsluttes med, at Mester Jakob synges flot i kanon af tre grupper.

Lektier til dagen gennemgås – tekst om Adam og Eva læses op på skift og en elev som ikke vil læse, hjælpes i gang og kommer godt igennem. De enkelte elever som har lidt svært med at følge

med i teksten hjælpes med igen af andre elever og læreren i fællesskab. Annonceringen af at der ikke er nye lektier til i morgen efterfølges af et "Øv" fra klassen. Dagens opgave – tegne livets træ på stort papir – afrunder mit besøg i klassen, hvor læreren går rundt og støtter de elever som synes det er lidt svært og ikke er helt tilfredse med deres tegninger. "Prøv at gå videre og lave noget mere!".

5.kl. matematik

Der arbejdes med brøker og decimaler. Eleverne løser opgaver da jeg kommer i klassen – "Hvilken brøkdel udgør antallet af tavlespots (3) i forhold til alle lamper i klassen?" Skal det nu være $\frac{3}{9}$ eller $\frac{3}{12}$? Eleverne forsøger og prøver ivrigt med hinanden og med matematik-læreren – Nej, det er altså $\frac{3}{12}$, for de tre tavlespots skal også tælles med i gruppen af alle lamper i klassen. Brøk-regningen forsøges gjort nærværende og konkret gennem undervisningen og opgaverne hvor eleverne skal inddrage ting omkring sig. I brøkregningen indflettes 60-talssystemet, således at børnene har kendskab til Dusin (12), snes (20) og skok (60). Elever har papir-ark, som i fællesskab med læreren foldes, at indeholde 60 firkanter og her efter kan en $\frac{1}{6}$ af arket tælles op og gøres tydelig og konkret igen. At brøk-regningen er en udfordrende disciplin ses tydeligt, da læreren igen spørger klassen hvor mange firkanter der er på halvdelen af det foldede ark? og der svares fra én af eleverne "der er adskillige". Der fortsættes målrettet timen ud og der kommer igen masser af energi og humor ind, da der skal tælles op hvad brøkdelen af elever med bogstaver på blusen udgør. Der udleveres opgave-ark, så brøk-regningen kan trænes derhjemme.

8.kl. dansk

Så er jeg kommet op i en større klasse – hvor de unge fylder langt mere fysisk og i deres udtryk – og klassen virker også til at være fyldt meget mere op end det var tilfældet i de mindre klasser som godt nok antalmæssigt havde flere elever. I dansk timen er der vikar, som ganske vist kender klassen fra støtte-timer, men alligevel er det bemærkelsesværdigt, hvor forholdsvis rolige, arbejdsomme og samarbejdende de unge er. Måske tilsyns-besøget også spiller lidt ind.

Klassen læser Narnia "Trolldmandens nevø" og 7 kapitel er læst til i dag - der lægges ud med at elev genfortæller kapitlet, hvordan "Jadis har tabt sin kraft i mellem skoven og kusken kunne berolige ... "drik en kop te og tag en lur". De videre spørgsmål til dagens kapitel klares i fællesskab. Eleverne støttes og går med på lærerens insisteren på at trænge lidt dybere ind i forståelsen af kapitlet.

Herefter arbejdes der videre med uddelte opgave-ark, hvor sammensatte lange ord skal staves og sættes sammen. Opgaverne gennemgås og timen afsluttes med at nogle elever præsenterer den ordkæde de har lavet – tv-studie, studie-job, job-agent og agent-forening. Eleverne viser deres kreativitet og der var mange fine ordkæder.

4.kl. tysk

"Guten Tag liebe 4.Klasse" – "Guten Tag".

Læreren snakker tysk og træner elevernes mod, evne og lyst til at udtrykke sig. Der går videre med fælles-sang "Meine Oma fährt in Hühner Stahl Motorrad" og næste vers "Meine Oma hat in holen Zahn ein Radio". Alle kender versene og synger godt med. Læreren fortæller efter timen at disse sjove vers er lavet sammen med eleverne, hvilket også afspejles i deres tilgang og lyst til sangene.

På tavlen er tegnet to balloner og en heis ballon mit einem Korb. Omkring disse balloner – på, under, over etc. sidder små mus og øvelsen går nu på, at eleverne træner præ-positionerne og stille byder børnene ind og rækken af mus der hænger ”An, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor & zwischen” træder frem.

”Av, av” lyder et af et af resultaterne af timens sidste øvelse, hvor kort med navnene på insekter, husdyr og dyr fra zoo er delt rundt. Eleverne skal finde sammen med deres gruppe og sætte sig i størrelses-forhold med de mindste dyr nederst. Dyrerækken i de tre kategorier siges af eleverne, som finder tilbage på deres pladser igen.

2.kl. håndarbejde

Tilbage i de små klasser og tidspunktet over middag betyder lidt mere uro og vimren i klassen, hvilket også medfører større nysgerrighed ang. den tilsynsførende og spørgsmål – hvem er du og hvad skal du ? etc. Der er to lærere og en praktikant til klassen i denne kreative time. Eleverne finder deres arbejde frem – håndarbejdsposen, som de er ved at dekorere, de som er færdige, hækler. Praktikanten læser eventyr om - Roselil, som ser det fortryllede palads indefra - mens de to lærere går rundt og hjælper og støtter eleverne med deres arbejde. Der arbejdes nu koncentreret på at brodere fine blomster og blade på stof-poserne og det er bemærkelsesværdigt, hvordan også drengene intenst vurderer udsmykningen og overvejer, hvor der kunne være flere blomster. Koncentrationen bliver efter den første uro bedre og der markeres med en hånd, når der ønskes assistance til håndarbejdet. Nogle af drengene fortsætter med at svinge lidt i deres arbejdsintensitet, og har små ting, som lige skal ordnes ind i mellem, men godt i gang er de.

8.kl. sløjd

På vej ind til sløjd-timen kan jeg høre høje hammerslag fra træværkstedet efterfulgt af lærerens ryst ”du skal slå meget hårdere”. En af drengene er i gang med at runde kanten på sleve lysholderen i kobber, som indgår i den obligatoriske træ opgave i 8. klasse – en hængende lysestage i træ og kobber, hvor lyse-holderen kan skubbes op så lyset hele tiden reflekteres i bagved hængende kobber skærm. Arbejdet indebærer først tegning af stagen, hvor der indgår faste former – præcise flader og en trætrappe, som bruges som skub-op-mekanisme. Der arbejdes altså også med flere materialer – træ og kobber – og eleverne lærer tilsyneladende, hvordan kobberet kræver en helt anden fasthed og kraft i arbejdet end træet – samt naturligvis præcision for at nå den ønskede form.

Andre elever er i gang med deres frie-opgave som efterfølger lysestagen. Én af pigerne er ved at lime et lille smykkeskrin sammen, en af drengene kreere en lysestage-figur ud af et stort stykke træ og en anden har lige limet træstykker sammen til et nyt sofabord til værelset.

Læreren viser forskellige træfigurer og trætyper både lokale, men også mere eksotiske af slagsen. Så er der oprydning.

8.kl. engelsk

Det er ved at være sidst på dagen, for både elever og tilsynsførende, men ordrimet Miscellaneous som timen begynder med, giver ny energi, kraft og rytme til klassen. Her et lille uddrag:

When tweetle beetles fight
It's called
A tweetle beetle battle

And when they
Battle in af puddle
It´s a tweetle
Beetle puddle battle

Rimet kræver koncentration og rytme og læreren fører klassen frem i både intensitet og tempo. Efter denne sjove og krævende energi-indsprøjtning arbejdes der både med diktat, højt læsning og omskrivning af sætninger til direkte tale.

Skolebesøg mandag d. 7. februar

8.05-9.00 1.kl. Hovedfag/dansk
9.00-9.55 Børnehaveklassen
10.15-11.00 6.kl. Engelsk
11.00-11.45 9.kl. Dansk
12.05-12.45 9.kl Engelsk
12.45-13.25 Møde m. Poul Erik Black
13.40-14.20 9.kl. Matematik.

1.kl. hovedfag/dansk

Mandag morgen i første klasse. Dagen gryer langsomt og i klassen tænder læreren og så lyset gradvist mens eleverne i kor fremsiger vers ligeledes om lyset: "Mod lys jeg strækker mig, Kraft i mine lemmer, Kærlighed i mit hjerte". Herefter synges "Sneflokke kommer vrimplende" og der jubles i fællesskab over udsigten til, at der også kommer sne i vinterferien. Sne-temaet fortsættes med rimet:

Der faldt et lille snefnug
På degnens sorte hat
Der faldt et lille snefnug
På halen af en kat

De to små snefnug råbte:
Giv tid, giv tid giv tid
Men der faldt tusind snefnug
Og så var verden hvid

Og så var degnen borte
Med samt hans sorte hat
Tilbage stod en snemand
Og kaldte på sin kat.

Der er mange rim og remser og børnene kan dem og fremsiger med kraft og ynde, de er med!
Ind imellem tager man lige "Kristian kosak solgte tobak" tilsat tramp og hink.

Efter denne aktive, rytmiske start åndes så at sige ud ved at børnene kommer op til tavlen og på tur fortæller, hvad de har oplevet i week-enden. En har fundet både et fiskeblink og en kniv på samme

gåtur mens en andens kat spiste en edderkop og en tredje skal have både killinger, hund og holde fest. Der kommer mange fine finurlige indspark uden det er indtrykket at der går inflation i hvad børnene skal annoncere.

De bogstaver, som hidtil er lært, gennemgås igen, også med hver deres remse N: nissen Nille nyser nok og S: svanen svømmer støt fra land. Børnene får nu til opgave at tegne en hest, hvilket læreren fortæller mig, er forberedelsen til næste dags bogstav, som er H. Hestens rette form kan være lidt svær at få skabt og der kaldes på støtte fra læreren undervejs.

6.kl. engelsk

”Take your english grammar” og børnene i 6. klasse finder deres bog : ”Skriftelig engelsk med grammatik for 7-8 kl.” frem. Der arbejdes med bøjning af verber og ligefrem ordstilling. Husk nu s, på i 3.person ental – ” He opens his shop at 8 o’clock”. Hjemmeopgaverne gennemgås, der læses op på skift, oversættes og verberne er igen i centrum. Eleverne arbejder videre med nye opgaver, der er god arbejdsstemning samt ro og når der er brug for hjælp konsulteres læreren stille. Det fornemmes at elever også her i 6. klasse gerne vil vise deres lærer, hvad de kan og gerne vil gøre det godt. Afslutningsvis udleveres skuespil ”Tattercoats”, som er et gammelt engelsk eventyr - klassen skal arbejde med fremover.

9.kl. dansk

Klassen har som hjemmearbejde læst socialrealistisk novelle af John Nehm: ”Hvis du skejer ud Ron” Først gives referat af teksten med generationskonflikt mellem faderen, der er værkfører på lokalt autoværksted og Ron, som gerne vil på universitetet og læse sprog, hvilket faderen ikke finder et ordentligt arbejde. Ligeledes samfundskritiske kommentarer i novellen, hvor Ron og kammeraterne er oprørske og utilfredse med deres muligheder. Spørgsmål til teksten besvares i fællesskab.

Herefter arbejdes i grupper med anden novelle af Bent Haller, ”Hjemkomst”. Her går opgaven ud på at vurdere på opbygningen af novellen og blive klar over særlig kompositionsteknik ”in medias res” hvor handling starter direkte uden nogen egentlig indledning. Der er udleveret forskellige tekststykker fra novellen til grupperne og de skal sættes sammen på den rigtige måde. Grupper arbejder godt og bruger og inddrager alle gruppemedlemmer. Eleverne er hurtige til at løse opgaven og konkurrencen mellem grupperne giver god dynamik i klassen, to af grupperne svarer rigtigt.

9.kl. engelsk

Klassen er delt, så kun den ene halvdel har engelsk mens anden halvdel har tysk. Jeg er kommet i lidt god tid i klassen og overhører to piger drøfter, at hvis de kun er de to tilstede i dag, så dropper læreren nok prøven. Men nej, der er otte elever og prøven bliver en realitet. Eleverne afprøves i de senest gennemgåede grammatik-kapitler. En af eleverne undrer sig højlydt over at man godt må bruge sit grammatik hæfte ”Er det ikke snyd, det her?”. Læreren svarer beroligende at det er det altså ikke. ”Laver han altid sine lektier?” er for øvrigt første sætning til oversættelse i prøven, som dækker et bredt spektrum af engelsk oversættelse og grammatik. Der arbejdes godt og også med varierende intensitet og enkelte bliver hurtigt færdig med prøven.

9.kl. matematik

Også her er der prøve, eleverne skal løse folkeskolens afgangsprøve i færdighedsregning fra 2002. Der er tale om prøve i de forskellige regningsarter og eleverne arbejder godt.

5.kl. historie

Det er en måned siden jeg sidst var på besøg i 5.klasse og foråret er kommet tættere på, hvilket også smitter af på morgensangen i klassen, hvor ”se hvilken morgenstund” af Benny Andersen, synges. Før undervisningen i Det gamle Ægypten går i gang får klassen en lille diktat. ”Vi har diktat hver dag” fortæller læreren mig.

Efter kroppen var balsameret og mumificeret begav sjælen sig på vej til dødsriget, fortæller læreren og børnene lytter ivrigt. Det var en lang og farefuld rejse på to uger med forhindringer i form af porte, høje og huler der skulle klares for at nå frem til dødsriget. I den fuldstændige-sandheds-hal blev sjælen stillet for Osiris´ domstol hvor 42 dommere tog stilling til om sjælen var ren, så den kunne komme ind i dødsriget.

Mumificeringen og balsameringen gennemgås mere detaljeret og eleverne spørger indgående og virker til at finde stoffet spændende. Det trækkes frem, hvordan små plader med et øje var et beskyttende symbol, som blev sat på mumierne som forberedelse til rejsen og ligeledes, at de store faraoer havde balsamerede dyr med sig.

Eleverne læser herefter på skift højt om ”Tutankhamon – Barnekonge på Ægyptens trone”, hænderne ryger i vejret for få lov til at læse og der sukkes højlydt når man ikke får lov. Timen afsluttes med, at eleverne skal lave en mumie ud af papir og stof, som læreren har travlt med at rive i stykker. Under arbejdet spørger en elev læreren ”har du noget balsam ?” og klassen griner.

Børnehaveklasse

Under mit tilsyn har jeg også været på besøg i børnehaveklassen i Skovly. Børnene var ude på legepladsen under mit besøg, så jeg oplevede ikke arbejdet med børnene i selve klassen. Der er for tiden to børnehaveklasser, i henholdsvis Skovly og Skovbørnehaven og der er nu truffet beslutning om at børnehaveklasserne fra sommeren 2011 skal slås sammen og ligge på skolens område og ikke som nu børnehaveregion. Jeg finder det er en rigtig beslutning der er truffet, da børnehaveklassen er gjort skolepligtig ligesom der med ny placering bedre kan arbejdes at indfri formelle krav samtidig med et særegent Rudolf Steiner børnehaveklassekoncept kan udvikles.

Undervisningsmiljø

Under tilsynet er læringsmiljøet på skolen og i de enkelte klasser gentagne gange trådt frem som kvalitetsfuldt og særegent. Samspillet mellem læreren og eleverne er under besøgene kendetegnet ved respekt og åbenhed, hvor der udveksles med hinanden i en god og positiv ånd. Eleverne ses samtidig at have respekt for læreren og sine klasse-kammerater og have evne til at indordne sig i fællesskabet. Elevernes kreativitet både intellektuelt og kunstnerisk har også været tydelig ligesom elevernes mod og evne til at forfægte sit synspunkt i kombination respekten for andre har været til stede.

Jeg ser frem til det kommende års tilsynsarbejde og deltagelse livet på skolen.

Lindved d. 26. april 2011

Jesper Thybo
Tilsynsførende